

SVENSKA CENTRALARKIVET

Svenska centralarkivet grundades 1976 som slutarkiv för Svenska folkpartiet, Svenska kulturfonden och finlandssvenska föreningar och organisationer. Arkivet upprätthålls av Svenska arkivföreningen r.f. Svenska centralarkivet finns i Kronohagen i Helsingfors. Arkivet är öppet Måndag-fredag 9–16 med förhandsbokning av forskarrummet.

Arkivet har över en hyllkilometer handlingar och mer än 500 olika arkivbildare. Arkivet är ett slutarkiv för finlandssvenska föreningar och förbund. Till arkivbildarna hör till exempel intresseorganisationer, miljö- och kulturföreningar, student- och pensionärsföreningar, allt från små lokala föreningar till stora landsomfattande förbund, till exempel Finlands svenska skolungdomsförbund. Materialet består av pappershandlingar, fotografier, affischer och ljud- och videoband och digitala filer. Arkivets material används av arkivbildarna själva, av historiker och andra forskare, av studerande och tidningarna och TV. Arkivet finns till för alla!

Arkivet får statsbidrag och bidrag från Svenska kulturfonden för verksamheten. För projekt med till exempel digitalisering eller intervjuer ansöks ibland om extra bidrag från olika fonder och stiftelser.

Vill du veta mer om våra arkiv
och deras innehåll?

HELSINGFORS SVENSKA MARTHAFÖRENINGENS ARKIV

Källmaterialet hör till Helsingfors svenska Marthaföreningens (HsM) arkiv. Arkivet förvarades tidigare i föreningens lokal Hemvrån på Simonsgatan i Helsingfors. HsM överlät arkivet till Svenska centralarkivet år 2014. Det material som presenteras här är från tiden under fortsättningskriget 1941–1944. HsM arkivsamling på nästan 12 hyllmeter är unikt. I arkivet ingår de olika kretsarnas arkiv.

Materialet berättar mycket om vad vanliga medlemmar gjorde inom marthornas många kretsar för att hjälpa i kristider. Det här materialet visar vilken värdefull insats vanliga människor har kunnat göra föra att hjälpa under kristider.

Läs mera om marthornas fantastiska
insats under kristider

I arkivmaterialet ser man att marthorna inte bara sysslar med välgörenhet och beredskapsarbete. På mötena har man trevligt, gör mat eller tex. utflykter och lär sig nya saker om tex hållbar utveckling.

Upptäck mer om Marthaförbundet
och dess kretsars verksamhet

Källa 1: Foto om fattiga med biståndspaket från år 1943

Källa 2: Berättelse om moderskapsförpackning från år 1942

Källa 3: Tove Jansson – Ko-kort från år 1940

Hjälp under kristider

Vad kan man göra idag för att hjälpa till med krigsansträngningarna?

Under vinter (1939–1940) - och fortsättningskrigen (1941–1944) var föreningarnas insats för samhället viktig

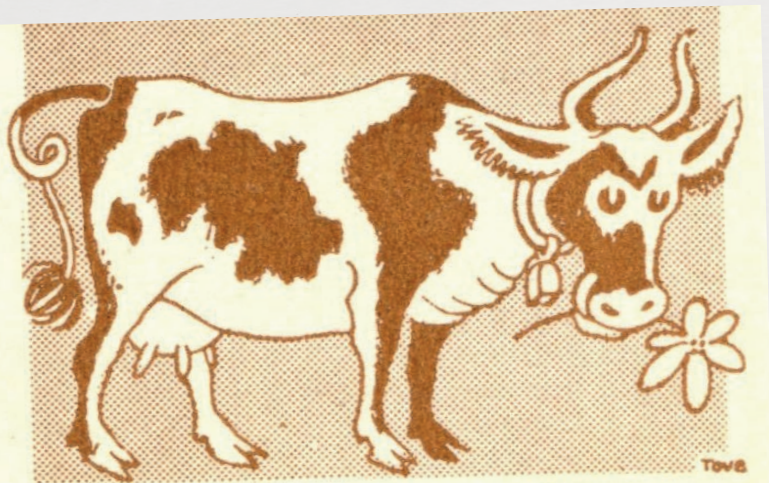
Svenska centralarkivet har många föreningsarkiv där hjälpverksamheten under svåra kristider syns. Här lyfter vi fram en förening – Helsingfors svenska Marthaförening – som hjälpte på många sätt; sticka och sy olika plagg, strumpor, kalsonger, vantar, mössor och hästtäckan mm. Soldatpaket med kläder, en bok och något gott att äta skickades i 100-tal till fronten. Hjälppaket skickades också till soldaternas familjer. Marthorna organiserade också ett tillfälligt Soldathem på Olympiastadion. Där fick över 1000 soldater på permission sova och äta den mat som Marthorna lagade i Stadions kök.

Mödravårdspaket

Ur berättelsen 1942:

“På uppmaning av Befolkningspolitiska förbundet startade Helsingfors svenska Marthaförening i likhet med övriga kvinnoorganisationer en insamling av linne- och bomullstyger från huvudstadens hem. Resultatet blev givande och materialet omvandlades av flitiga martha-händer till babyutstyrselar för moderskapshjälpen. Utdelningen skedde genom stadens samtliga Rådgivningsstationer. Under fru Sigrid Jörgensens ledning uppordnades samtliga klädesplagg i paket. Inalles överlämnades c:a 600 paket, alla dekorativt emballerade i vitt papper med blått kors, likt Finlands flagga.”

Gränshjälpen

För att hjälpa de evakuerade finländarna ordnade man fester och sålde Ko-kort – en liten tryckt papperslapp med en bild av en ko som man kunde fästa med säkerhetsnål på kappan.

Ko-kortet ritades av Tove Jansson!

Till exempel anordnade Kottbykretsen en "koafton" i marthornas lokal Hemvrån.

Genom försäljning av "kokort", insamlingar och enskilda bidrag kunde Marthaföreningen 1940 i samverkan med övriga beredskapskvinnor överlämna ansevärda bidrag för att hjälpa familjerna i gränstrakten. (Enligt årsberättelsen 1940 gav insamlingslistorna över 100 000 mk varav Helsingfors svenska Marthaförening bidrog med 44 000 mk.)